

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
Факультет соціології і права**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан ФСП

_____ Мельниченко А.А.
(підпис)

«___» _____ 2015 р.

Адвокатура в Україні

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

підготовки ОКР «бакалавр»

напряму 6.030401 «Правознавство»

спеціальності _____
(шифр і назва)

спеціалізації _____
(назва)

(шифр за ОПП ЗП - 09)

Ухвалено методичною комісією ФСП
Протокол від _____ 20__ р. № _____

Голова методичної комісії

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

«___» _____ 20__ р.

Київ – 2015

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доцент кафедри публічного права, к.ю.н., доцент Єгорова В.С.

(підпис)

Програму затверджено на засіданні кафедри публічного права

Протокол від « ____ » _____ 2015 року № ____

Завідувач кафедри

_____ Чепульченко Т.О.

(підпис)

« ____ » _____ 2015 р.

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни “Адвокатура в Україні” складено відповідно доосвітньо-професійної програми підготовки «бакалавр» за напрямом підготовки 6.030401 «Правознавство».

Навчальна дисципліна належить до циклу нормативна.

Предмет навчальної дисципліни є: правове регулювання, призначення, завдання, функції, принципи організації й діяльності адвокатури України, основні види адвокатської діяльності, соціальні права адвоката та його помічника, структура органів адвокатського самоврядування, відповідальність адвоката та підстави припинення адвокатської діяльності; загальні засади відносин адвокатури з органами юстиції та державного управління, інші питання організації адвокатської діяльності в Україні.

Міждисциплінарні зв'язки: «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Судові та правоохоронні органи України», «Господарський процес», «Цивільне процесуальне право», «Кримінальне-процесуальне право», «Адміністративний процес».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни “Адвокатура в Україні” є об'єктивність подальшого зміцнення правових засад забезпечення захисту конституційних прав громадян, суворого і неухильного дотримання чинного законодавства України, формуванням у студентів систематизованих знань про адвокатську діяльність, виробленням у них вміння користуватися нормативно-правовими актами у зв'язку з наданням громадянам правової допомоги, дбайливого ставлення до інтересів суспільства і держави, прав і свобод громадян.

Поглиблене вивчення курсу «Адвокатура в Україні» дозволяє студентам одержати основи професійних знань у цьому виді юридичної діяльності, належним чином орієнтуватися та застосовувати діюче законодавство України при здійсненні професійних обов'язків, сприяє виробленню у

майбутніх правознавців навичок у використанні передбачених законом засобів і способів захисту конституційних прав громадян при наданні різних видів кваліфікованої правової допомоги.

Одним з важливих механізмів захисту прав і свобод людини в усьому світі протягом тисячоліть була і є адвокатура. Ставлення до адвокатури в державі, становище цього правозахисного інституту, надійність гарантій адвокатської діяльності свідчать про демократичність самої держави.

Конституція України проголошує право кожного на правову допомогу і гарантує його здійснення, покладаючи на адвокатуру як одну із конституційних гарантій забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах. Низка законодавчих актів стосовно здійснення адвокатської діяльності в Україні, організації адвокатури, порядку надання різних видів правової допомоги, професійних прав адвоката створює належні умови для доступності правової допомоги, сприяє виконанню адвокатами свого професійного обов'язку.

Українські адвокати виконують значну роботу по захисту прав громадян, сприяють здійсненню правосуддя і належному функціонуванню правової системи.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- поняття адвокатури;
- прав та обов'язків адвоката;
- гарантій адвокатської діяльності;
- загальних положень адвокатури;
- правил адвокатської етики;
- участі адвоката у кримінальному процесі;

- участі адвоката у цивільному процесі;
- участі адвоката в адміністративному провадженні;
- надання правової допомоги юридичним особам.

уміння:

- правильно тлумачити положення норм Конституції України, чинного законодавства щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги, а також правового статусу адвокатів;

- орієнтуватися в системі чинного законодавства, що регулює адвокатську діяльність в Україні, у тому числі на підставі міжнародно-правових актів;

- правильно аналізувати і узагальнювати законодавчі акти, що встановлюють порядок діяльності адвокатури в Україні;

- використовувати у практичній діяльності норми законів України та міжнародних угод, які регламентують адвокатську діяльність.

досвід:

- застосування основних положень професійної діяльності адвоката на практиці у виробі правових засобів для вирішення складних життєвих проблем, які виникають у громадян;

- орієнтуватися в нормативно-правових джерелах і застосовувати відповідні з них для досягнення позитивних результатів правозахисної роботи.

2. Структура навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 години, 2 кредита ЄКТС.

Рекомендований розподіл навчального часу

Форма навчання	Кредитні модулі	Всього		Розподіл навчального часу за видами занять				Семестрова атестація
		Кредитів	годин	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Лабораторні роботи (комп'ютерні практикуми)	СРС	
Денна	Всього							
	1		60	16	16		28	диф. залік
Заочна	Всього							
	1		60	8	2		50	диф. залік

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Організація та діяльність адвокатури в Україні.

Тема 1.1. Історичні аспекти розвитку адвокатури в Україні.

Виникнення та розвиток адвокатури в Україні. Походження інституту адвокатури. Визначення терміну і суті адвокатури. Формування адвокатури в Україні у XIV - XVIII ст. Становлення адвокатської професії в Україні у дореволюційний період. Адвокатура в Українській РСР у післяреволюційний період. Стан сучасної адвокатури з моменту проголошення незалежності України. Видатні адвокати та їх захисні промови у відомих судових процесах.

Тема 1.2. Правова природа адвокатури України

Загальна характеристика адвокатської діяльності. 1. Конституційне закріплення права на правову допомогу. Вимоги до особи, яка має бажання займатися адвокатською діяльністю, згідно з Законом України "Про адвокатуру та

адвокатську діяльність" від 5.07.2012р. Принципи, організаційні форми та гарантії адвокатської діяльності відповідно до Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" від 5.07.2012р. Види діяльності адвоката, його професійні права та обов'язки. Повноваження та організація діяльності Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури та кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури. Дисциплінарна відповідальність адвокатів, припинення адвокатської діяльності. Проблеми подальшого вдосконалення інституту адвокатури в Україні.

Тема 1.3. Угода про надання правової допомоги

Основні засади прийняття доручення клієнта адвокатом. Поняття, форма, зміст угоди про надання правової допомоги. Випадки розірвання угоди про надання правової допомоги відповідно. Оплата праці адвоката. Гонорарна практика. Надання правової допомоги безоплатно.

Тема 1.4. Правова характеристика організаційних форм діяльності адвокатури

Організація роботи в адвокатських об'єднаннях та приватної адвокатської діяльності. Порядок реєстрації адвокатських об'єднань та принципи їх діяльності. Статут адвокатського об'єднання та інші документи, на підставі яких здійснюється адвокатська діяльність. Спілки та асоціації адвокатів. Спілка адвокатів України, її завдання та форми діяльності.

Тема 1.5. Загальні положення про стандарти адвокатської діяльності

Головні засади організації роботи адвоката. Стандарти процесуальних дій адвоката. Міжнародні засади адвокатської діяльності. Значення ораторського мистецтва адвоката.

Тема 1.6. Введення у маркетинг адвокатських послуг

Маркетинг як необхідний елемент правильної побудови професійної

діяльності на ринку юридичних послуг.

Основні поняття у сфері маркетингу адвокатської діяльності.

Тема 1.7. Дотримання норм адвокатської етики

Адвокатська етика, її зміст і значення.

Етичні правила поведінки адвоката при здійсненні професійної діяльності:

- етичні вимоги до адвоката;
- етичні правила поведінки адвоката з клієнтом;
- етичні аспекти відносин адвоката з колегами;
- етика поведінки адвоката у взаємовідносинах з державними органами;

етичні засади розповсюдження інформації про надання юридичних послуг.

Розділ 2. Процесуально-правовий статус адвоката.

Тема 2.1. Правове регулювання здійснення захисту у кримінальному судочинстві

Завдання захисту у кримінальному процесі та конституційні засади його здійснення адвокатом.

Правила та порядок допуску захисника до участі у кримінальній справі. Забезпечення обов'язкової участі захисника в кримінальному процесі.

Права та обов'язки захисника відповідно до кримінально-процесуального законодавства України.

Обставини, що виключають участь захисника в кримінальному процесі. Усунення захисника від участі у справі.

Тема 2.2. Правові засади діяльності адвоката у кримінальному процесі

Забезпечення реальної згоди клієнта на надання йому допомоги певним адвокатом.

Формування правової позиції захисника та узгодження її з підзахисним.

Колізія позицій захисника та підзахисного, шляхи її вирішення. Етичні аспекти здійснення захисту за призначенням.

Особливості здійснення захисту в справах про злочини неповнолітніх.

Тема 2.3. Повноваження захисника на стадіях провадження дізнання, досудового слідства та розгляду справи в суді першої інстанції

Процесуальні основи та методика участі захисника на стадії розслідування кримінальної справи.

Підготовча діяльність адвоката до здійснення захисту в суді.

Діяльність захисника в судовому розгляді справи по першій інстанції.

Участь захисника у виконанні процесуальних дій та у дослідженні доказів як засіб реалізації права підозрюваного, обвинуваченого, підсудного на захист.

Підстави і порядок подання захисником клопотань, скарг, зауважень на дії особи, яка провадить дізнання, слідчого, прокурора, судді чи суду на стадіях розслідування справи та судового розгляду справи по першій інстанції.

Захисна промова, її структура, тактичні прийоми її проголошення. Право захисника на репліку.

Тема 2.4. Значення захисника у провадженні по перевірці та виконанню вироків, постанов і ухвал суду

Процесуальні основи здійснення захисту при розгляді кримінальної справи судом апеляційної інстанції.

Методика складання і зміст апеляції. Порядок її зміни, доповнення і відкликання.

Діяльність захисника у касаційному провадженні.

Участь захисника у перегляді судових рішень в порядку виключного провадження.

Повноваження захисника на стадії виконання вироку, постанови, ухвали суду.

Тема 2.5. Особливості участі адвоката - представника потерпілого, цивільного позивача та цивільного відповідача

Порядок допуску до участі в кримінальній справі адвоката - представника потерпілого, цивільного позивача та цивільного відповідача.

Складання позовної заяви та пред'явлення її адвокатом - представником при розслідуванні кримінальної справи.

Повноваження адвоката - представника потерпілого, цивільного позивача та цивільного відповідача у кримінальному судочинстві.

Тема 2.6. Процесуально-правовий статус адвоката у провадженні цивільних справ у суді першої інстанції

Правові підстави участі адвоката як представника позивача, відповідача, третіх осіб у цивільному судочинстві.

Повноваження адвоката - представника позивача. Складання позовної заяви.

Надання представником правової допомоги відповідачу.

Права та обов'язки адвоката - представника третіх осіб.

Участь представника у стадії підготовки цивільної справи до судового розгляду.

Діяльність представника в стадії судового розгляду цивільної справи.

Тема 2.7. Діяльність адвоката - представника в апеляційному, касаційному провадженнях, перегляді рішень, ухвал, що набрали законної сили, у зв'язку з ново виявленими, винятковими обставинами, а також на стадії виконання судових рішень

Повноваження представника на стадії апеляційного оскарження судових рішень.

Участь представника в касаційному провадженні.

Діяльність представника у перегляді рішень, ухвал, що набрали законної сили, у зв'язку з нововиявленими, винятковими обставинами.

Процесуальне представництво на стадії судового виконання.

Тема 2.8. Засади діяльності адвоката в адміністративному провадженні

Правові підстави участі адвоката в адміністративному провадженні.

Права та обов'язки адвоката у справах про адміністративні правопорушення.

Порядок збирання доказів та подання клопотань.

Тема 2.9. Процесуально-правовий статус адвоката в провадженні в справах про адміністративні правопорушення

Участь адвоката в розгляді справ про адміністративні правопорушення.

Оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення.

Тема 2.10. Консультативна робота адвоката на підприємстві, в установі, організації

Організація юридичної діяльності у господарській діяльності.

Права та обов'язки адвоката - юрисконсульта.

Тема 2.11. Участь адвоката як представника в господарському суді

Процесуально-правовий статус представників сторін і третіх осіб.

Діяльність представника у вирішенні спорів у господарському суді.

4. Рекомендована тематика практичних (семінарських) занять

На семінарі студенти закріплюють здобуті на лекції та під час самопідготовки теоретичні знання. На розгляд аудиторних занять виносяться проблеми, що потребують поглибленого вивчення. Планами семінарських занять передбачено розгляд усіх тем курсу, рекомендується література до їх вивчення. Готуючись до заняття, необхідно переглянути свої конспекти лекцій з відповідної теми, а також вивчити новітні законодавчі акти та наукові праці, перелік яких дається на лекціях і в планах семінарських занять. Завершується вивчення курсу "Адвокатура в Україні" складанням диф. заліку, до якого допускаються ті студенти, які відпрацювали теми всіх семінарських занять.

Тема 1. Правова природа адвокатури України

1. Історичні аспекти розвитку адвокатури України: походження інституту адвокатури; формування адвокатури в Україні у XIV - XVIII ст.ст.; становлення адвокатської професії в Україні у дореволюційний період; о адвокатура в Українській РСР у післяреволюційний період; стан сучасної адвокатури з моменту проголошення незалежності України.

2. Визначення терміну і суті адвокатури.

3. Конституційне закріплення права на правову допомогу.

4. Принципи, організаційні форми та гарантії адвокатської діяльності відповідно до Закону України "Про адвокатуру" від 19.12.1992 р.

5. Види діяльності адвоката, його професійні права та обов'язки.

6. Повноваження та організація діяльності Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури та кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури. Дисциплінарна відповідальність адвокатів, припинення адвокатської діяльності.

Тема 2. Угода про надання правової допомоги

1. Основні засади прийняття доручення клієнта адвокатом.

2. Поняття, форма, зміст угоди про надання правової допомоги.

3. Випадки розірвання угоди про надання правової допомоги.

4. Оплата праці адвоката. Гонорарна практика. Надання правової допомоги безоплатно.

Тема 3. Організаційні засади діяльності адвокатури

1. Організація роботи в адвокатських об'єднаннях та приватної адвокатської діяльності.

2. Порядок реєстрації адвокатських об'єднань та принципи їх діяльності. Статут адвокатського об'єднання та інші документи, на підставі яких здійснюється адвокатська діяльність.

3. Спілки та асоціації адвокатів. Спілка адвокатів України, її завдання та форми діяльності.

4.

Тема 4. Стандарти професійної діяльності адвоката

1. Головні засади організації роботи адвоката.
2. Стандарти процесуальних дій адвоката.
3. Міжнародні засади адвокатської діяльності.
4. Значення ораторського мистецтва адвоката.
5. Введення у маркетинг адвокатських послуг.

Тема 5. Етичні засади діяльності адвоката

1. Адвокатська етика, її зміст і значення.
2. Етичні правила поведінки адвоката при здійсненні професійної діяльності: етичні вимоги до адвоката;

етичні правила поведінки адвоката з клієнтом;

етичні аспекти відносин адвоката з колегами;

етика поведінки адвоката у взаємовідносинах з державними органами;

етичні засади розповсюдження інформації про надання юридичних послуг.

3. Окремі положення Правил адвокатської етики.
4. Що не дозволено нормами адвокатської етики.

Тема 6. Участь адвоката у кримінальному процесі

1. Загальні питання правового статусу захисника у кримінальному судочинстві: о Правила та порядок допуску захисника до участі у кримінальній справі. Забезпечення обов'язкової участі захисника в кримінальному процесі. Порядок запрошення і призначення захисника. Загальні права та обов'язки захисника відповідно до кримінально-процесуального законодавства України. Обставини, що виключають участь захисника в кримінальному процесі. Усунення захисника від участі у справі.

2. Формування правової позиції захисника та узгодження її з підзахисним. Колізія позицій захисника та підзахисного, шляхи її вирішення.

3. Особливості здійснення захисту в справах про злочини неповнолітніх. Повноваження захисника на стадіях провадження дізнання,

досудового слідства та розгляду справи в суді першої інстанції.

4. Участь захисника у провадженні по перевірці та виконанню вироків, постанов і ухвал суду.

5. Особливості участі адвоката – представника потерпілого, цивільного позивача та цивільного відповідача.

Тема 7. Адвокат як правозаступник і представник у цивільному судочинстві

1. Правові підстави участі адвоката як представника позивача, відповідача, третіх осіб в розгляді цивільної справи.

2. Процесуально-правовий статус адвоката у провадженні цивільних справ у суді першої інстанції.

3. Діяльність адвоката - представника в апеляційному, касаційному провадженнях, перегляді рішень, ухвал, що набрали законної сили, у зв'язку з ново виявленими, винятковими обставинами, а також на стадії виконання судових рішень.

Тема 8. Адвокат в адміністративному провадженні

1. Надання правової допомоги адвокатом в справах про адміністративні правопорушення.

2. Участь адвоката в розгляді справ про адміністративні правопорушення.

3. Оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення.

Тема 9. Надання правової допомоги юридичним особам

1. Основні напрямки діяльності адвоката як юрисконсульта. Консультативна робота адвоката на підприємстві, в установі, організації.

2. Участь адвоката як представника в господарському суді: Процесуально-правовий статус представників сторін і третіх осіб. Діяльність представника у вирішенні спорів у господарському суді.

5.Рекомендований перелік лабораторних робіт (комп'ютерних практикумів)

Не передбачено навчальним планом.

6. Рекомендовані індивідуальні завдання

Цілями індивідуальних завдань є розвинення аналітичних здібностей, актуалізація творчого потенціалу у процесі самостійної роботи студентів. Студент по закінченню вивчення навчальної дисципліни повинен вільно орієнтуватися в актуальних проблемах цивільного процесуального права.

Обов'язковим індивідуальним завданням навчальної дисципліни для кожного студента є:

- 1) постійне опрацювання матеріалів лекцій, навчально-методичної літератури, нормативно-правових актів чинного законодавства;
- 2) самостійно вирішувати запропоновані викладачем до кожної теми ситуаційні завдання;
- 3) підготовка реферату чи ДКР.

Виконання реферату, ДКР з курсу «Адвокатура в Україні» передбачено навчальним планом факультету соціології і права Національного технічного університету України НТУУ «КПІ»

Написання реферату ставить на меті розкрити на відповідному науковому, практичному і методичному рівні поняття, зміст і завдання участі адвоката в кримінальному процесі та цивільному судочинстві, орієнтувати студентів на формування у них творчих навичок і здібностей у засвоєнні навчального матеріалу.

Реферат повинен містити: план; вступ де робиться наголос на актуальності теми і вказується які проблемні питання будуть розкриті; зміст роботи; висновок; список використаних джерел і особистий підпис студента.

Короткі, не аргументовані відповідним чином відповіді на поставлені питання (навіть якщо вони правильні) не будуть зараховуватися.

Оцінюється незадовільно і робота, що виконана тільки на підставі підручника та позбавлена елементів самостійності. Не допускається механічне переписування підручника, матеріалів періодичних видань, норм законодавчих актів, забороняється застосовувати плагіат, тобто списування з чужої роботи.

В роботі необхідно виділяти абзаци, та робити посилання на джерела, які були використанні при написанні роботи. Сторінки повинні бути пронумеровані і мати поле для зауважень викладачу.

Робота може бути написана від руки (розбірливим почерком) або набрана на комп'ютері власноручно. Обсяг реферату має бути - 10-15 сторінок комп'ютерного тексту через 1,5 інтервали. Титульний аркуш роботи оформляється у відповідності із встановленими вимогами. У кінці роботи повинен бути вказаний список джерел, використаний при її написанні.

Вирішення завдань повинно показати вміння студента застосовувати теоретичні знання на практиці.

ДКР виконується у відповідності з варіантами. Студенти прізвища яких починаються з літери "А" до "Ж"(включно) виконують роботу за першим варіантом, від "З" до літери "Н" - за другим варіантом, від "О" до "Я"- за третім варіантом. Реферат виконаний з порушеннями цих вимог не буде зараховуватися.

Перед тим, як почати вирішувати задачі необхідно переписати умови завдання.

На першій сторінці роботи необхідно вказати номер варіанта, а на останній вказати дату її виконання і поставити свій підпис.

7. Рекомендована література

Базова

1. Адвокатура в рішеннях українських судів / Вища кваліфікаційна комісія адвокатури при Кабінеті Міністрів України / Сергій Федорович Сафулько (заг. ред.). – К. : Ін Юре, 2008. – 240 с. – (Бібліотека адвоката)
2. Алексеев И.С., Макарова З.В. Ораторское искусство в суде. - Л.: Университет, 1985.
3. Енциклопедичний довідник майбутнього адвоката: У 2 ч. / О.Д. Святоцький, Т.Г. Захарченко, С.Ф. Сафулько та ін.; За заг. ред. С. Ф. Сафулька. – К.: Ін Юре, 2008. – Ч. 1. – 616 с.
4. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року № 5076-VI. // Офіційний вісник України. – 2012. – №62. – Ст. 2509.
5. Зейкан Я.Л. Право на захист у кримінальному процесі. Зразки процесуальних актів: Збірник / Я.Л. Зейкан. – К.: Юрид. практика, 2005. – 384 с.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 із внесеними змінами та доповненнями від 05.04.2001 (ст. ст. 268, 269, 271, 287 та ін.) // ВВР, 1984. - № 51. - Ст. 1122; ВВР, 2001. - №27. - Ст.132.
7. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – Постанова ВР № 750-VII від 22.02.2014.
8. Котуха О.С. Презумпція невинуватості: історично-правовий аспект / О.С. Котуха // Судова апеляція. – Київ, 2009. – №1. – С.14-21.
9. Кримінальний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, №9 – 10, № 11-12, № 13, ст. 88)
10. Правова допомога: Зарубіжний досвід та пропозиції для України / Автори-упорядники О.А. Банчук, М.С. Демкова. – К.: Факт, 2004. – 336 с.
11. Титов А.М. Особливості роботи захисника в кримінальних справах за участю неповнолітніх / А.М. Титов // Вісник Луганськ. ін-ту ВСМВСУ ім. 10-річчя незалежності України: наук.-теор. журн. – Луганськ: РВВ ЛІВС, 2002. – Вип. 1. – С. 139-148.
12. Фіолевський Дмитро Петрович. Адвокатура: підручник./ Д.П. Фіолевський.–3- те вид., випр. і доп. – К.: Алерта, 2014. – 624 с.
13. Фурса Світлана Ярославівна, Фурса Євген Іванович, Біляневич Вадим Едуардович, Щербак Світлана Володимирівна, Нескороджена Лариса Леонідівна. Адвокатура України: навч. посібник: у 2 кн. / Центр правових

досліджень Фурси / Світлана Яківна Фурса (ред.). – К. : КНТ, 2007. – 940с. – (Серія "Процесуальні науки").

14. Цивільний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40 – 41, 42, ст. 492)

15. Яновська О.Г. Адвокатура в Україні. Навчальний посібник / О.Г. Яновська. – Київ, 2007. – 208 с.

Допоміжна література:

1. Гловацький Іван Юхимович. Адвокатура зарубіжних країн. Англія. Німеччина. Франція: навч.-практ. посібник – К. : Атіка, 2007. – 587с.
2. Головань Ігор Володимирович. Бізнес-адвокатура в Україні. – Донецьк :ТОВ "Юго-Восток, ЛТД", 2004. – 128с.
3. Колонтаевская И. Ф., Матушевская Е. Г., Бабкин М. М., Власенко П. В.,Власенко М. Р., Катусонок И. М. Адвокатура и нотариат. Тесты. – М. :Альфа-Пресс, 2008. – 623с.
4. Меліхова Олена Валеріївна. Адвокатура в Україні: Навч.-метод, посібник для самостійного вивчення дисципліни / Київський національний економічний ун-т. – К. : КНЕУ, 2005. – 90с.
5. Павчук Ігор Славійович, Нежурбіда Сергій Ігорович. Адвокатура України: навч. посіб. / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : Рута, 2007. – 43с.
6. Синеокий Олег Владимирович. Адвокатура как институт правовой помощи и защиты: проблемы становления и перспективы развития /Государственное высшее учебное заведение "Запорожский национальный ун-т" Министерства образования и науки Украины. – Запорожье : ЗНУ, 2007. – 432с.
7. Синеокий Олег Владимирович. Адвокатура как институт правовой помощи и защиты: учеб. пособие / Государственное высшее учебное заведение "Запорожский национальный ун- т" МОН Украины. –Х. : Право, 2008. – 496с.
8. Захарова О. Тлумачення законодавства та проблеми захисту прав громадян / О.Захарова // Юрид. вісник України. – 2005. – № 48. – С. 5-12.
9. Захищаючи права громадян. До десятиріччя Співки адвокатів України // Юрид. вісник України. – 2000. – № 48. – С. 5-11.
10. Лісогор В. Щодо необхідності збереження слідчої таємниці / В. Лісогор // Право України. – 2000. – № 3. – С. 64-66.
11. Логінова С.М. Охорона адвокатської таємниці: етика, деонтологія, право / С.М. Логінова // Право України. – 2000. – № 5. – С. 76-80.

12. Тацій Л.В. Адвокат в юридичному механізмі захисту прав людини / Л.В. Тацій // Державне будівництво та місцеве самоврядування: Зб. наук. пр. – Х.: Право, 2004. – Вип. 8. – С. 141 – 148.
13. Тацій Л.В. Функції адвоката в цивільному судочинстві / Л.В. Тацій // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2004. – Вип. 67. – С. 178 – 182.

Інформаційні ресурси

Пошукові системи. www.refine.org.ua: www.ukr.net: www.google.com.ua.

Електронні ресурси для навчання. <http://edu.km.ru/> <http://vschool.km.ru/>

<http://vkids.km.ru/>.

Енциклопедії і довідники: <http://mega.km.ru/>, <http://vesna.sammit.kiev.ua/>,

<http://www.slovnyk.org/Ink/dic.html>.

Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні.
<http://www.kmu.gov.ua/control/>.

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>.

Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. <http://portal.rada.gov.ua/>.

Офіційний сайт Базу українського законодавства в Інтернет.
www.lawukraine.com.

Урядовий портал Кабінету Міністрів України. www.kmu.gov.ua.

Офіційний сайт Міністерства економіки України. www.me.gov.ua.

Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаніка.
www.lsl.lviv.ua.

Офіційний сайт Базу українського законодавства в Інтернет.
www.lawukraine.com.

8. Засоби діагностики успішності навчання

МКР (модульна контрольна робота);

Залікові білети.

9. Методичні рекомендації.

Навчальна програма є основним методичним документом, що визначає зміст та технологію навчання з кредитного модуля.

Навчальна програма з курсу містить:

- Загальні відомості, в яких визначається роль і значення кредитного модуля

у підготовці фахівців, зазначається назва дисципліни, до якої входить кредитний модуль;

- Розподіл навчального часу за видами навчальних знань;

- Мету і завдання кредитного модуля, які подаються у вигляді системи конкретних знань та умінь;

- Розподіл навчального часу за темами;

- Лекції, семінарські заняття та індивідуальні заняття;

- Засоби діагностики успішності навчання (залікові питання, комплексні контрольні роботи);

- Навчально-методичні матеріали (список навчальної літератури: основної та додаткової)